

dený podřaditi prvnímu odstavci Šu 18 zákona, ani o tom, že napadený výrok jest nejasný a neúplný, jelikož neříká, v čem pozůstává porušení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti státu, jak to uplatňuje stížnost číselně s hlediska čís. 4, věcně 9 a), pokud se týče 10 Šu 281 tr. ř. Vzhledem k výtce, že odůvodnění nalézacího soudu prozrazuje, že jím jednotlivé skutkové podstaty, obsažené v Šu 18 čís. 1 a 2 zákona, nebyly přesně rozeznávány, čímž stížnost naráží patrně na okolnost, že nalézací soud ze způsobilosti zprávy, vyvolati překotné a hromadné vybírání vkladů, vyvozuje způsobilost její, poškoditi bezpečnost státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, budiž jen poukázáno k tomu, že závěr ten týká se okolnosti skutkové a jest logicky možným, takže nelze proti němu brojiti, nehledíc ani k tomu, že již zprvu uvedená způsobilost a vědomí pachatelovo o ní stačí naplniti skutkovou podstatu přečinu dle Šu 18 čís. 2 zákona, jsou-li tu, jako v tomto případě, ostatní náležitosti, totiž veřejné rozšiřování nepravdivé zprávy, kterou pachatel pokládá za pravdivou neměl dostatečných důvodů.

Odvolání obžalovaného z nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu nebylo lze přiznati úspěchu. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému tohoto zákonného dobrodini jednak proto, že veřejný zájem vyžaduje výkonu trestu, a že tudíž podmíněčné odsouzení jest po rozumu ustanovení Šu 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno, jednak z toho důvodu, že tu nejsou ani předpoklady Šu 1 zákona o podmíněčném odsouzení. Odvolání napadá toto odůvodnění v celém rozsahu. Jest se zabývati otázkou, zdali jest podmíněčné odsouzení po rozumu Šu 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno, neboť v případě kladného zodpovědění netřeba se zabývati dalším odůvodněním napadeného rozsudkového výroku ve směru ustanovení Šu 1 zákona o podmíněčném odsouzení. V tomto případě vyžaduje vzhledem na povahu trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, a na způsob jeho provedení, veřejný zájem výkonu trestu, uváží-li se zejména, že obžalovaný závadné výroky dle rozsudkového zjištění pronesl na veřejné schůzi u přítomnosti asi pěti neb šesti set osob a že pobuřující zprávu o špatné naší hospodářské situaci vkládal do úst ministru obchodu našeho státu, a jest proto podmíněčné odsouzení dle ustanovení Šu 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno.

Čís. 1961.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Podněcováním« ve smyslu Šu 15 čís. 2, 3 zákona jest povšechné, abstraktní, theoretické působení na mysl (nikoliv jen oblast vůle, nýbrž i oblast intelektu) jiných osob ve směru protiprávním, pokud jde o zločiny a přečiny.

Spadá sem i utvrzování v duševní, již před podněcováním se utvořivší náladě, náchylné k páchání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje.

Nezáleží na tom, že při řeči, vybízející k vojenským zločinům, nebyly přítomny osoby do vojska zařazené.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm II 79/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 15. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle čís. 3 Šu 15 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zákonné provádění hmotněprávního důvodu zmatečnosti dle čís. 9 písm. a) omezuje se na srovnávání zákona se skutkovým dějem v napadeném rozsudku zjištěným. Částí tohoto skutkového zjištění jest i výrok prvé stolice o obsahu, smyslu a směru zjištěného projevu a o úmyslu, v němž pachatel projev učinil. Pokud stížnost při věcně právním rozboru případu nedrží se těchto rozsudkových zjištění, nýbrž předpokládá, že stěžovatel citoval toliko různá usnesení, manifesty a resoluce socialistických a komunistických sjezdů a projevy předáků komunistické strany, není zmateční stížnost provedena po zákonu, a netřeba přihlížeti k těmto vývodům, vybočujícím vůbec z rámce zrušovacího řízení. Závazným a nezměnitelným podkladem právních úvah jest skutkový závěr nalézacího soudu, že stěžovatel podněcoval svou řečí (veřejně pronesenou) úmyslně k tomu, by občané vojenskou službou povinni při mobilisaci sice narukovali, aby však použili zbraní ne proti nepříteli, nýbrž k občanské válce, k násilnému zvrácení dosavadního řádu, k násilné změně demokraticko-republikánské formy státu. Skutečnosti tímto závěrem zjištěné naplňují skutkovou podstatu zločinu podle Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní. Nezáleží na tom, odpovídal-li zjištěný projev programovým zásadám komunistické strany. Volnost projevů mínění jest §em 117 ústavní listiny zaručena jen, pokud jsou legální, nevybočí z mezí zákona a ochranou, již poskytuje zákon na ochranu republiky státnímu zřízení, za nímž stojí většina národa, nemá — dle důvodové zprávy k osnově tohoto zákona — býti stěžován toliko politický boj spravedlivý, t. j. boj, který nepoužívá prostředků zákony zakázaných. Proto nelze ani z této důvodové zprávy ani z ústavní listiny odvoditi beztrestnost snah politické strany změnit demokraticko-republikánskou formu Československé republiky násilím (zákaz Šu 1 zákona na ochranu republiky), nebo vyzývati vojiny k odepření výkonu rozkazu, obzvláště výkonu služby proti nepříteli (zákaz Šu 160 čís. 5, § 161 vojenského tr. zák.), nebo zjednat i jen náladu k násilí onoho a k neposlušnosti tohoto rázu (zákaz Šu 15 čís. 3, srovnej i § 21 zákona na ochranu republiky). Nezáleží ani na okolnosti, ostatně v napadeném rozsudku nezjištěné, že posluchačům stěžovatele, vesměs dělníkům-komunistům nepravila řeč stěžovatelova nic nového, ale zopakovala jim toliko historická usnesení mezinárodních socialistických sjezdů. Podněcováním rozumí § 15 zákona na ochranu republiky jakékoliv intelektuelní působení na jiné osoby, které směřuje — aniž hledí ku spáchání konkrétního činu — dle povšechné své povahy a dle úmyslu pachatelova k tomu, aby byl v osobách, jimž svědčí, zjednán duševní stav, náchylný k páchání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje. Podněcováním není tedy pouze vzbuzování takové nálady u osob, u nichž jí dosud nebylo, nýbrž i utvrzování osob v takové duševní náladě, již před

podněcováním u nich se utvořivší. Již vzbuzování a prohlubování takové nálady třebas jen v části obyvatelstva jest na újmu bezpečnosti státu, jehož klidný a zdárný vývoj závisí na vážnosti všeho obyvatelstva vůči zákonům, obzvláště, pokud směřují k zachování platné formy státní a plné upotřebitelnosti branné moci k úkolům, Šem 1 zákona čís. 193 z roku 1920 jí přiděleným.

Nezáleží ani na tom, že není zjištěno, že při řeči stěžovatelově byly přítomny též osoby do vojska zařazené. Podněcováním po rozumu Šu 15 čís. 2 a 3 zákona na ochranu republiky jest povšechné, abstraktní, theoretické působení na mysl (nikoliv jen oblast vůle, nýbrž i oblast intelektu) jiných osob ve směru protiprávním, pokud jde o zločiny a přečiny. V těchto deliktech nejde o bezvýsledný pokus spáchání konkrétního, co do osoby přímého pachatele, doby a předmětu individuálně určeného zločinu nebo přečinu prostředkem vzbuzení zlého úmyslu v jiné osobě a činnosti svádění osoby tímto úmyslem řízené (po rozumu Šu 9 tr. zák.). Jde v nich o podkopávání vážnosti vůči zákonům, stíhajícím zločiny a přečiny, o zvrácení právních názorů o zavržitelnosti takovýchto trestných činů. Důvodem těchto zákonných ustanovení není nebezpečí, které hrozí dotčenému právnímu statku z toho, že se cizí vůli dává směr na jeho poškození, nýbrž nebezpečí, arcit' vzdálenější, jaké hrozí právnímu statku již z toho, že se v duši jiné osoby vytváří stav, který se neštítí poškození právního statku při příležitosti, jež v budoucnosti se snad naskytne. Toto nebezpečí pro právní řád jest tu však i tehdy, když se duševní stav onoho rázu vyvolává u osob, jež sice v době podněcování nemohou býti přímými pachateli zločinu nebo přečinu, k němuž se podněcuje, u nichž však v budoucnosti takový osobní vztah nastati může, neb u osob, které, jsouce samy podněcováním zvráceny v právních názorech, účinkují pak v témže směru na jiné osoby, které jsou nebo budou v takovém osobním vztahu k právnímu statku, že jim jest nebo bude možno jej poškoditi. Poukazuje-li stížnost konečně na to, že nebylo by bývalo možno, podřaditi zjištěný skutek pod ustanovení Šu 58 písm. c) tr. zák., na jehož místo vstoupilo ustanovení Šu 1 odstavec první zákona na ochranu republiky, stačí podotknouti, že skutek byl by jako pokus, zviklati posluchače v právních a mravních názorech, spadal pod ustanovení Šu 305 tr. zák., jenž byl, a to v části, o kterou jde, nahrazen právě předpisy Šu 15 čís. 2 a 3 zákona na ochranu republiky.

Čís. 1962.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. na rok 1863.

Pojem »rozdílení« a »rozesílání« (§ 17 zákona).

Dopravování tiskopisů k prodávacům jest již rozdílením (rozesíláním), ať se děje jakýmkoliv dopravními prostředky a na jakékoliv vzdálenosti.

Předpisu Šu 17 zákona jest vyhověno jen tehdy, předloží-li se povinný výtisk úřadu současně s počítím rozšiřování a to tak, by jeho současnost s rozdílením nebo rozesíláním byla za všech okolností zabezpečena.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm I 234 a 235/25.)